

Jordbruksutskottets betänkande

1980/81:28

om jakt- och viltvård

Motionerna

I motion 1980/81:211 av John Andersson m. fl. (vpk) yrkas att riksdagen beslutar

1. att hos regeringen hemställa om skyndsamt förslag till prisstopp för arrendepriser för älgjakt, varvid domänverkets priser av 1979 års nivå vad gäller långtidskontrakt skall utgöra den övre gränsen,

2. att hos regeringen begära förslag till lag om förbud mot anbudsförfarande vid utarrendering av jaktmark att gälla från den 1 juli 1981.

I motion 1980/81:1011 av Ralf Lindström (s) yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om begränsad vårjakt på sjöfågel.

I motion 1980/81:1364 av Lennart Brunander (c) yrkas att riksdagen hos regeringen begär en översyn av gällande reglering av älgjakten i enlighet med de riktlinjer som anförts i motionen.

I motion 1980/81:1368 av Jan Fransson m. fl. (s) yrkas att riksdagen beslutar att hos regeringen hemställa om skyndsamt förslag till prisstopp på arrendepriser för all jakt.

I motion 1980/81:1754 av Jens Eriksson och Siri Häggmark (båda m) yrkas

1. att riksdagen anhåller att regeringen uppdrar åt berörda länsstyrelser att vidta åtgärder för att eventuellt under begränsad tid öka skyddet för fåglar som drabbats hårt av oljedöden,

2. att riksdagen anhåller att regeringen uppdrar åt berörda kustkommuner att tillskapa en fungerande beredskap för att nedbringa plågor och lidande för fåglar som oljeskadats.

Utskottet

I detta betänkande behandlar utskottet några motioner rörande olika jakt- och viltvårdsfrågor.

Priserna på jakträttsupplåtelse. I två motioner, 211 och 1368, uttrycks farhågor för den snabba prisutvecklingen såvitt avser jakträttsupplåtelse. En fri prisbildning, styrd av tillgång och efterfrågan i förening med spekulativa intressen, har enligt motionärerna i många fall medfört helt orimliga priser på jaktarrenden och korttidsupplåtelse av jakt. Särskilt kritiserar sådana upplåtelseformer som innebär att markägare – ofta genom förmedling av mäklare – saluför jaktmöjligheter till mycket höga priser.

varigenom många jägare förlorar möjligheten att konkurrera om jaktmark som är belägen i deras hemtrakter. Enligt båda motionerna behövs nu omedelbara åtgärder i form av ett prisstopp på jaktarrenden i avvaktan på en mera permanent lösning. I motion 211 yrkas dessutom att anbudsförfarande vid utarrendering av jaktmark skall förbjudas.

Utskottet får erinra om att en motion i detta ämne behandlades av utskottet så sent som i november 1980 (JoU 1980/81:3). I det av riksdagen godkända betänkandet anfördes bl. a. följande:

Utskottet anser för sin del att motionärerna i sin bedömning av utvecklingen i fråga om jakträttsupplåtelser berör problem som förtjänar uppmärksamhet i det fortsatta utredningsarbetet på jakt- och viltvårdens område. Som en utgångspunkt för överväganden i dessa frågor kan konstateras att en stor del av jägarkåren är hänvisad till att bedriva jakt på markområden som nyttjas mot vederlag i form av jaktarrende eller annan upplåtelseform. En prisutveckling på jaktarrenden som på lång sikt försvårar eller omöjliggör för stora jägargrupper att delta i jakt- och viltvården är självfallet från många synpunkter olycklig. Detta gäller inte bara i fråga om fördelningen av antalet jakttillfällen. Också från viltvårdssynpunkt torde en snabb prisutveckling kunna få negativa konsekvenser genom att jaktrycket sannolikt kan förväntas öka till följd av stigande arrendepriiser.

Det bör i sammanhanget framhållas att jakt- och viltvårdsberedningen omkring årsskiftet 1981-1982 i sitt slutbetänkande redovisar resultatet av en samlad översyn av jakt- och faunapolitiken samt framlägger förslag om en helt ny jaktlagstiftning. Beredningen kommer då även att behandla frågan om jaktens omfattning samt dess sociala och ekonomiska värden. En arbetsgrupp inom beredningen sysslar redan nu med frågan om jaktarrenden och prisutvecklingen på dessa. Ett omfattande statistiskt material kommer att läggas till grund för en kartläggning av bl. a. den prissättning som tillämpas.

Utskottet anser sig mot angivna bakgrund kunna utgå från att motionärernas önskemål om en grundlig översyn av främst olika frågor kring jakträttsupplåtelser m. m. kommer att tillgodoses utan att riksdagen gör någon framställning härom.

I anslutning till de nu aktuella motionerna vill utskottet tillägga att jakt- och viltvårdsberedningen inom kort presenterar en rapport rörande prisutvecklingen på jakträttsupplåtelser m. m.

Utskottet finner inte anledning att föregripa beredningens ställningstaganden i dessa frågor genom att nu föreslå några åtgärder av det slag motionärerna åsyftar. Motionerna 211 och 1368 bör således inte föranleda någon särskild åtgärd från riksdagens sida.

Vårjakt på sjöfågel. I motion 1011 förordas att det på nytt införs möjlighet till vårjakt efter sjöfågel i vissa kustlän. En sådan jakt skulle enligt motionen bli ett aktivt bidrag i kampen för en levande skärgård. Jakten skulle begränsas till en försöksperiod om tre-fem år och den första tiden omfatta endast hanfågel av ejder. Med hänsyn till ejderstammens utveckling torde enligt motionen en försöksjakt vara helt ofarlig för artens fortbestånd och kanske t. o. m. göra mer nytta än skada.

Utskottet erinrar om att den i motionen berörda frågan behandlats av riksdagen vid flera tillfällen tidigare (se t. ex. prop. 1977/78:37, JoU 1977/78:9 och JoU 1979/80:24). De i dessa sammanhang aktualiserade förslagen om vårjakt på sjöfågel har avvisats av riksdagen, bl. a. med hänvisning till att en sådan jakt skulle utgöra en belastning för Sveriges del i det internationella samarbetet på naturvårdens och miljövårdens område. Andra argument mot förslagen har hänfört sig till biologiska överväganden. Enligt avgivna remissyttranden (se JoU 1977/78:9) var nämligen jakt omedelbart före parningstiden den olämpligaste metoden för beskattning av en djurstam. Mot förslagen talade också, enligt utskottets bedömning, de administrativa problem, övervakningssvårigheter och kostnader som försöksjakten skulle medföra.

Utskottet har vid behandlingen av den nu väckta motionen inte funnit anledning att förorda något ändrat ställningstagande från riksdagens sida i fråga om vårjakt på sjöfågel. Motion 1011 avstyrks således.

Älgjakten. Enligt motion 1364 finns det skäl att från rättslig synpunkt studera hur regleringen och samordningen av älgjakten kommit att utformas i sin praktiska tillämpning. Det är bl. a. angeläget att länsstyrelsernas tvångsbeslut inte går längre än vad som angivits i riksdagens beslut. Hanteringen av mark- och jakträttsfrågor får inte byråkratiseras i onödan. I fråga om tillsyn och efterlevnad av gällande regler pekar motionären på svårigheterna att kontrollera om överskjutning förekommer. Ett sätt att lösa hithörande problem vore enligt motionen att införa ett system med "rullande" älgutdelning.

Utskottet får fästa uppmärksamheten på att statens naturvårdsverk gjort en utvärdering av den pågående försöksverksamheten med reglerad och samordnad älgjakt samt framlagt förslag om älgjaktens framtida organisation. Rapporten remissbehandlas f. n., och remisstiden utgår den 20 oktober 1981. Sedan även jakt- och viltvårdsberedningen avgett yttrande avser regeringen att senast våren 1982 framlägga en proposition i ämnet. Utskottet föreslår att motion 1364 inte föranleder någon riksdagens åtgärd i avbidan på kommande förslag rörande älgjaktens utformning.

Oljeskadade fåglar. I motion 1754 föreslås olika åtgärder för att öka skyddet av sådana fågelarter som ofta drabbas av skador i samband med oljeutsläpp. Enligt motionen kan det t. ex. bli nödvändigt att fridlysa vissa arter som drabbats särskilt hårt. Vidare borde, anser motionärerna, kommunerna ha en organiserad beredskap för att avliva oljeskadade fåglar, innefattande förråd av ammunition och ett nät av ansvarsfulla jägare i kustområdena.

Utskottet delar motionärernas synpunkter så till vida att oljeutsläppen i många fall, bl. a. på västkusten, fått allvarliga verkningar från viltvårds- och djurskyddssynpunkt. Även dessa effekter måste självfallet beaktas när man prövar möjligheterna att motverka oljeföroreningarnas negativa inverkan på

miljön. I grunden är detta en fråga om åtgärder för att förebygga oljeutsläpp. Hithörande problem kommer att behandlas av utskottet i samband med beredningen av en nyligen framlagd proposition om miljösäkrare sjötransporter (prop. 1980/81:119). Frågan om oljeutsläppens skadeverkningar på djurlivet och nödvändiga skyddsåtgärder bör enligt gällande kompetensfördelning på jakt- och viltvårdsområdet behandlas av i första hand naturvårdsverket och vederbörande länsstyrelse. Naturvårdsverket har i april 1980 skickat en skrivelse till samtliga länsstyrelser med en redovisning av de allmänna principer som gäller för avlivande av vilda djur av djurvänlighets-skäl. Vad beträffar de i motionen åsyftade oljeutsläppen på västkusten har enligt vad utskottet erfarit de berörda kommunerna och länsstyrelserna för omhändertagande av skadade fåglar anlitat bl. a. kustbevakningens personal, skärgårdsbefolkningen och frivilliga från de regionala och lokala jaktvårdsorganisationerna. Det bör i sammanhanget också nämnas att jordbruksministern nyligen besvarat en fråga om åtgärder för att skydda oljeskadehotad sjöfågel (fråga 1980/81:322). Enligt jordbruksministern var det viktigt att sjöfågelbestånden skyddas mot ytterligare skador på grund av oljeutsläpp. Detta borde i första hand ske genom förebyggande åtgärder av t. ex. det slag som föreslås i proposition 119. I svaret hänvisade jordbruksministern vidare till visst forskningsarbete i Storbritannien i fråga om tvättning av skadade fåglar.

Mot bakgrund av vad här anförts anser sig utskottet kunna utgå från att regeringen och berörda myndigheter vidtar de åtgärder som behövs för att motverka oljeutsläppens skadeverkningar på djurlivet. Något särskilt riksdagens uttalande härom synes inte nödvändigt. Motion 1754 bör därför inte föranleda någon vidare åtgärd.

Hemställan

Utskottet hemställer

1. beträffande *priserna på jakträttsupplätelser* att riksdagen lämnar motionerna 1980/81:211 och 1980/81:1368 utan vidare åtgärd,
2. beträffande *vårjakt på sjöfågel* att riksdagen avslår motion 1980/81:1011,
3. beträffande *älgjakten* att riksdagen lämnar motion 1980/81:1364 utan vidare åtgärd,

4. beträffande *oljeskadade fåglar* att riksdagen lämnar motion 1980/81:1754 utan vidare åtgärd.

Stockholm den 23 april 1981

På jordbruksutskottets vägnar

EINAR LARSSON

Närvarande: Einar Larsson (c), Svante Lundkvist (s), Arne Andersson i Ljung (m), Börje StenSSon (fp), Hans Wachtmeister (m), Sven Lindberg (s), Filip Johansson (c), Åke Wictorsson (s), Gunnar Olsson (s)*, Märta Fredrikson (c)*, Håkan Strömberg (s), Esse Petersson (fp), Martin Segerstedt (s), Arne Svensson (m) och Ulla-Britt Åbark (s).

* Ej närvarande vid betänkandets justering.

